

การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*
PROMOTION DEMOCRACY REGIME OF THE PEOPLE OF SUB-DISTRICT
ADMINISTRATION ORGANIZATION IN PHAK HAI DISTRICT,
AYUTTHAYA PROVINCE

พัฒนภูมิ ผ่องยุบล

Pattanapoom Phongyubol

ยุพธนา ปราณีต

Yuttana Praneet

สุรพล สุธะพรหม

Surapon Suyaprom

พรรษา พฤษยามงกุล

Pansa Prutyanggoon

ประณต นันทิยะกุล

Pranote Nantiyakoon

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkorntajavidyalaya University, Thailand

E-mail: derw_momo@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย และ 3) ศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากประชาชนอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 397 คน โดยการแจกแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก พระสงฆ์นักการเมืองท้องถิ่น และผู้นำชุมชน จำนวน 8 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาความ ผลการวิจัยพบว่า 1) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก จำแนกเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

* Received 15 April 2021; Revised 2 May 2021; Accepted 19 May 2021

เรียงลำดับดังนี้ ด้านการปกครองระบอบประชาธิปไตย ด้านการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย และด้านการเลือกตั้ง 2) ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีอายุ การศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ปัญหาและอุปสรรค คือ การใช้สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ที่เกินขอบเขตของกฎหมายรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง ข้อเสนอแนะคือ นักการเมืองท้องถิ่นต้องวางตนเป็นแบบอย่างการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยแก่เยาวชนและ ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและสรุปเป็นจดหมายข่าวส่งแบบออนไลน์

คำสำคัญ: การส่งเสริม, การปกครอง, ระบอบประชาธิปไตย

Abstract

This article aimed to 1) to study Promotion Democracy Regime, 2) To compare opinions of promoting democracy, 3) To study problems obstacle and suggestions about promotion democracy regime of sub-district administration organization in Phak Hai District, Ayutthaya Province. This research is the mixed method research which consists of quantitative research and qualitative research. The samples were 397 people. from Phak Hai District, Ayutthaya Province. The statistics for analyzing the data were frequency, percentage, mean, standard deviation. The in-depth interviews from the 8 main. Monk, Local politicians, community leaders. sources were analyzed by descriptive content. The results of the research were as follows: 1. People's opinions on promotion democracy regime of Sub-district administration organization in Phak Hai District in overall was rated at high level. Considering by each aspect, all aspects were rated at high level which were Ranked as Democracy, Living a democracy, Election. 2. The comparison results showed that People with different ages education and occupation. had different opinions on the promotion of democracy among the people of the sub-district administrative organization in Phak Hai district Ayutthaya Province at the statistical significant level at 0.05, and people with gender and incomes is not different. And 3. Problems, obstacles and guidelines on promoting democracy for the people of the sub-district administrative organization in Phak Hai district Ayutthaya Province. Found that exercise of rights

and freedoms beyond the scope of the constitutional law on elections. The solution is local politicians must be impartial and create a model of democratic government for youth. Encourage people to participate in political activities and summarize them into newsletters sent online.

Keywords: Promotion, Democracy, Regime

บทนำ

นับตั้งแต่ที่ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมาประเทศไทยได้เปลี่ยนรูปแบบของการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งปัจจุบันยังมีรัฐประหารสลับกับการเลือกตั้ง ฉะนั้นการปกครอง ระบอบนี้ประชาชนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง (จิตตินันท์ อุตมกิจมงคล, 2547)

ประชาธิปไตยมีเจตนารมณ์ให้ความสำคัญกับประชาชนทุกคน ทุกคนมีสิทธิมีเสียงมีความเสมอภาคกัน การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น และถ้อยแถลงของคนส่วนใหญ่เป็นหลักและไม่ละเลยที่จะรับฟังเสียงข้างน้อยด้วย ระบอบนี้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้คิด ได้ทำ ได้สำรวจตรวจสอบ และเสนอแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนต่างๆ ของประชาชนเองให้ตรงจุดและเข้าใจมากที่สุด

สภาพความเป็นจริงในปัจจุบันนี้ ประชาชนยังมีความเข้าใจในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยค่อนข้างน้อย โดยจะเห็นได้จากการรณรงค์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น รัฐสภา สำนักรายการรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย คณะกรรมการการเลือกตั้ง ฯลฯ มีการออกสื่อทางโทรทัศน์ให้ ความรู้เรื่องประชาธิปไตยแก่ประชาชนเป็นระยะ หรือดูได้จากผลการมาใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน ยังมีเปอร์เซ็นต์การมาใช้สิทธิกันน้อย นั่นก็แสดงให้เห็นว่าประชาชนยังมีความเข้าใจในเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยและมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว จึงเห็นได้ว่าการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย แก่ประชาชนเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง เพราะประชาชนมีส่วนที่ทำให้การเมืองการปกครองสงบราบรื่นและประเทศชาติจะอยู่รอดปลอดภัย ถ้าประชาชนอยู่กับระบอบการปกครองประชาธิปไตยได้อย่างมีเหตุผล และไม่ตกเป็นเหยื่อทางการเมือง

ดังนั้นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องถือว่าเป็นภาระและหน้าที่ในการส่งเสริมให้ความรู้เรื่องการเมืองการปกครองแก่ ประชาชนตามบทบาทอำนาจหน้าที่ ที่กฎหมายได้กำหนดไว้ ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยของอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้ประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจในสิทธิที่พึงมี หน้าที่ที่พึงกระทำ เสรีภาพที่ควรได้ เกิดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ

และหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญกำหนด ตระหนักและรับผิดชอบต่อการเลือกคนดีไปเป็นนักการเมือง ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่สามารถใช้ปกครองประเทศได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน

ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร ได้แก่ ประชาชนในเขตอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 40,725 คน (สถิติประชากรอำเภอผักไห่, 2562) กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 397 คน จากการคำนวณตามสูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1967) และตามสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ที่	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ประชาชน	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	เทศบาลเมืองผักไห่	9,715	95
2	เทศบาลตำบลลาดชะโด	7,941	77
3	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค	3,363	33
4	องค์การบริหารส่วนตำบลลาดน้ำเค็ม	5,050	49
5	องค์การบริหารส่วนตำบลท่าดินแดง	1,965	19
6	องค์การบริหารส่วนตำบลดอนลาน	3,462	33
7	องค์การบริหารส่วนตำบลนาคู	2,202	22
8	องค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี	2,975	28
9	องค์การบริหารส่วนตำบลลาดชิด	2,609	26
10	องค์การบริหารส่วนตำบลหน้าโคก	1,443	15
	รวม	40,725	397

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ พระสงฆ์ นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้นำชุมชน จำนวน 8 รูป/คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (Interview)

1. แบบสอบถาม ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบและวัตถุประสงค์ ของการวิจัยเรื่องการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอฝักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบให้เลือกตอบ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอฝักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยเกณฑ์การวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ของ ลิเคอร์ท มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะต่อการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอฝักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaire)

2. แบบสัมภาษณ์

2.1 ศึกษาจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

2.2 พิจารณารายละเอียดต่างๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

2.3 ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

2.4 สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์

การเก็บรวบรวม

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยวิธีการดังนี้

1. ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอฝักไถ่ เพื่อขอความอนุเคราะห์ อนุญาตให้ผู้ศึกษา ได้ทำการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม จากประชาชนในเขตอำเภอฝักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพื่อขอแจกแบบสอบถาม และสัมภาษณ์

2. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 397 ชุด และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้อง ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งหมดเป็นจำนวน 397 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

3. ทำการสัมภาษณ์แก่ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถให้คำตอบในการส่งเสริมการปกครองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 8 รูป/คน

4. นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนทั้งหมด จำนวน 397 ชุด นำมาวิเคราะห์ประมวลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และคำนวณค่าสถิติต่างๆ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์เนื้อหาและเรียบเรียงประเด็นให้เป็นไปตามเนื้อหาที่ต้องการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. ทดสอบสมมติฐาน การเปรียบเทียบความคิดเห็นโดยใช้สถิติตามลักษณะของตัวแปร คือ การทดสอบ (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองตัว และการทดสอบ (F-test) โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามตัวขึ้นไป และเมื่อพบว่ามีความแตกต่างจึงทำการการเปรียบเทียบรายคู่โดยมีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD)

4. ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิควิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique)

ผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อ การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอฝักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวม

(n=397)

การส่งเสริม การปกครองระบอบประชาธิปไตย	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	การแปลผล
1. ด้านการปกครองระบอบประชาธิปไตย	3.59	0.74	มาก
2. ด้านการเลือกตั้ง	3.48	0.79	มาก
3. ด้านการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย	3.52	0.78	มาก
รวม	3.53	0.74	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอฝักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.53$, S.D.=0.74) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการปกครองระบอบประชาธิปไตย ($\bar{x}=3.59$, S.D.=0.74) อยู่ในระดับมาก ด้านการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย ($\bar{x}=3.52$, S.D.=0.78) อยู่ในระดับมาก และด้านการเลือกตั้ง ($\bar{x}=3.48$, S.D.=0.79) อยู่ในระดับมากตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอฝักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบดังนี้

ตารางที่ 3 สรุปผลทดสอบสมมติฐานโดยการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอฝักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานที่	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	t-test/ F-test	ค่า Sig	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
					ยอมรับ	ไม่ยอมรับ
1	เพศ	การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย	1.384	0.163	-	/
2	อายุ	การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย	3.165	0.014*	/	-
3	การศึกษา	การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย	14.570	0.003*	/	-

สมมติฐานที่	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	t-test/ F-test	ค่า Sig	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
					ยอมรับ	ไม่ยอมรับ
4	อาชีพ	การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย	2.377	0.038*	/	-
5	รายได้	การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย	2.447	0.063*	-	/

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนที่มีอายุ การศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน

3. สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้

ด้านการปกครองระบอบประชาธิปไตย พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอและแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการปกครองระบอบประชาธิปไตย ดังนี้ ปัญหาคือ 1) การใช้สิทธิ เสรีภาพที่เกินขอบเขต แนวทางแก้ไขคือ 1) นักการเมืองท้องถิ่นต้องวางตนเป็นกลางสร้างเป็นแบบอย่างการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยแก่เยาวชน 2) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของบ้านเมือง กิจกรรมของชุมชน

ด้านการเลือกตั้ง พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอปัญหาและแนวทางแก้ไข ดังนี้ ปัญหาคือ 1) การเลือกตั้ง ยังแบ่งพรรคแบ่งพวก เป็นเกมส์ทางการเมืองสำหรับคนที่ต้องการอำนาจ 2) การปฏิบัติตามกฎหมาย รัฐ ต้องตรวจจริง จับจริง แนวทางแก้ไขคือ 1) การเปิดใจกว้างยอมรับความต่างร่วมกัน หันหน้าปรึกษาหาแนวทางร่วมกัน 2) การปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น การงดขายเหล้า หรือของมีนเมา ในช่วงเลือกตั้ง

ด้านการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้ ปัญหาคือ 1) ประชาชนบางคนไม่เข้าใจสิทธิ หน้าที่ของตนเอง แนวทางแก้ไข ดังนี้ 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องทำ

แผนพับ หรือข้อมูลที่ทำให้ประชาชนได้เตือนสติอยู่เสมอ 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องจัดกิจกรรมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง

อภิปรายผล

1. จากผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอฝักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากการศึกษา พบว่า การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอฝักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ด้านการปกครองระบอบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมเสนอนโยบายในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีแผนงานที่จัดสรรผลประโยชน์เพื่อประชาชนเป็นหลัก ด้านการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย ด้านการเลือกตั้ง ประชาชนเคารพและปฏิบัติตามกฎ กติกา การเลือกตั้ง มีการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองที่เป็นกลาง ด้านการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย มีการประชาสัมพันธ์ความสำคัญและส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ดังผลการวิจัยงานวิจัยของ พิพัฒน์พงษ์ ตามสมัคร พบว่าความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก (พิพัฒน์พงษ์ ตามสมัคร, 2553)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายเป็นรายด้านได้ดังนี้

ด้านการปกครองระบอบประชาธิปไตย พบว่า การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอฝักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า การเลือกตั้งทั่วไปในปี 2562 ซึ่งเป็นช่วงหลังเกิดรัฐบาลที่มาจากการทำรัฐประหารโดยทหาร ประชาชนต้องใช้เวลาหลายปีในการได้ไปเลือกตั้ง ทำให้ประชาชนสนใจและรอการเลือกตั้งหรือรอลุ้นว่าใครจะได้ร่วมรัฐบาลบ้าง หรือความขัดแย้งทางการเมืองที่ผ่านมาทำให้ประชาชนเกิดการตื่นตัว ทำให้ประชาชนสนใจติดตามและเมื่อมีการเลือกตั้งก็ปฏิบัติตามกฎ กติกา การเลือกตั้ง ดังผลการวิจัยงานวิจัยของ กัญญาภัทร สอนสุดชา พบว่า ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านหลักการของระบอบประชาธิปไตย (กัญญาภัทร สอนสุดชา, 2560)

ด้านการเลือกตั้ง พบว่า การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอฝักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอฝักไถ่ มีการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองที่เป็นกลาง ดังผลการวิจัยงานวิจัยของ ชไมพร

เหล่าพงศ์เจริญ พบว่า ข้าราชการครูโรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา จังหวัดศรีสะเกษ มีส่วนร่วมทางการเมือง ในระดับปานกลาง หากพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองข้าราชการ ครูมีส่วนร่วมในระดับสูง (ชไมพร เหล่าพงศ์เจริญ, 2551)

ด้านการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย พบว่า การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า มีการประชาสัมพันธ์ความสำคัญและส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมท้องถิ่นในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ดังผลการวิจัยงานวิจัยของ วัลยา คิดกล้า พบว่า 1) ประชาชนที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตพื้นที่ตำบลกระทู้มล้มอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตามหลักประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (วัลยา คิดกล้า, 2556)

2. จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย

จากผลการทดสอบสมมติฐาน สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

2.1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนในอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอผักไห่ได้มีการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ดังผลการวิจัยงานวิจัยของ บุศรา โพธิสุข พบว่า เพศและสถานภาพของประชาชน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน (บุศรา โพธิสุข, 2558)

2.2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมแตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่ทุกวัยสนใจและร่วมในกิจกรรมทางการเมือง การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอผักไห่ ดังผลการวิจัยงานวิจัยของ ชไมพร เหล่าพงศ์เจริญ พบว่า อายุ การไปใช้สิทธิ์ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดและการไปใช้สิทธิ์ในการเลือกตั้งผู้แทนครูในคณะกรรมการต่างๆ ที่ต่างกัน จะมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน ส่วนระดับการศึกษาและการมีความรู้ความเข้าใจ ในทางการเมืองที่แตกต่างกันจะมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ไม่แตกต่างกัน (ชไมพร เหล่าพงศ์เจริญ, 2551)

2.3. ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมแตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนที่มีการศึกษามากกว่า

ปริญญาตรี เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอฝักไถ่ มีการส่งเสริมการปกครองแตกต่างกับประชาชนที่การศึกษาปริญญาตรี และประชาชนที่การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี โดยประชาชนที่การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีให้ความสนใจมากกว่าการศึกษาระดับปริญญาตรี และต่ำกว่าปริญญาตรี ทั้งเรื่องการเลือกตั้ง การสนทนาทางการเมือง และการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ดังผลการวิจัยงานวิจัยของ วรพงษ์ อารีเอื้อ พบว่า ระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีส่วนร่วมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (วรพงษ์ อารีเอื้อ, 2550)

2.4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอฝักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมแตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนที่อาชีพต่างกันให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอฝักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาต่างกัน ดังผลการวิจัยงานวิจัยของ บุศรา โภธิสุข พบว่า เมื่อจำแนกตามปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ พบว่า อาชีพรายได้ต่อเดือนต่างกัน ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (บุศรา โภธิสุข, 2558)

2.5. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอฝักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนที่รายได้ต่างกันยอมรับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอฝักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังผลการวิจัยงานวิจัยของ ชไมพร เหล่าพงศ์เจริญ พบว่า รายได้ต่อเดือนต่างกัน การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดและการไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งผู้แทนครูในคณะกรรมการต่างๆ แตกต่างกัน (ชไมพร เหล่าพงศ์เจริญ, 2551)

3. จากผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอฝักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การใช้สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ที่เกินขอบเขต อภิปรายได้ว่า ประชาชนไม่เข้าใจสิทธิเสรีภาพตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ไม่ยอมรับเหตุผลซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการแตกแยกแบ่งฝ่ายกัน ดังผลการวิจัยงานวิจัยของ บุศรา โภธิสุข พบว่า ประชาชนยังมีการปลุกฝังในระบบอุปถัมภ์อยู่ มีการแบ่งกลุ่มไม่ค่อยมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมเฉพาะช่วงเลือกตั้ง และการประชาสัมพันธ์เลือกตั้งยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ แนวทางแก้ไขปัญหา ควรปลุกฝังให้ประชาชนมีความคิดที่เป็นประชาธิปไตย ให้ตระหนักในการใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อสังคมและประโยชน์ของส่วนร่วม ควรมีการรณรงค์ให้ความเข้าใจต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น และควรประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งให้ครอบคลุมพื้นที่ (บุศรา โภธิสุข, 2558)

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ได้องค์ความรู้จากการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 การส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย

การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถอธิบายได้ดังนี้

ด้านการปกครองระบอบประชาธิปไตย พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอผักไห่ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมเสนอแนะนโยบายในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีแผนงานที่จัดสรรผลประโยชน์เพื่อประชาชนเป็นหลัก องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอผักไห่ ใจกว้าง เข้าถึงง่าย พร้อมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอยู่เสมอ การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยต้อง เคารพกฎหมาย รับฟังข้อคิดเห็นของทุกคน โดยอดทนต่อความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ยอมรับในเหตุผลที่ดีกว่า ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่โดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน กล่าวเสนอความคิดเห็นต่อส่วนรวม กล่าวเสนอตนเองในการทำหน้าที่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ทำงานอย่างเต็มความสามารถ เต็มเวลา

ด้านการเลือกตั้ง พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอผักไห่ มีการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองที่เป็นกลาง ประชาชนเคารพกฎ กติกา ในการเลือกตั้ง ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตาม วัน เวลา และสถานที่ที่มีสิทธิ

ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยยอมรับและปฏิบัติตามกติกากฎการเลือกตั้งตามที่ กกต. กำหนด และได้ชักชวนบุคคลในครอบครัวไปใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การเลือกตั้งจะต้องให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง มีการรณรงค์การเลือกตั้ง ไม่ว่าจะป็นในระดับหน่วยงาน ส่วนงานกองงานที่เกี่ยวกับสิทธิตามประชาธิปไตยของประชาชน และสร้างวินัยประชาธิปไตย ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ด้านการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย พบว่า การประชาสัมพันธ์ความสำคัญและส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ การส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของส่วนรวม ให้ประชาชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมท้องถิ่นในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล การรับฟังข้อคิดเห็นของผู้อื่น การยอมรับเมื่อผู้อื่นมีเหตุผลที่ดีกว่า การตัดสินใจโดยใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ การเคารพระเบียบของสังคม การมีจิตสาธารณะ เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมและรักษาสาธารณสมบัติ ซื่อสัตย์สุจริตต่ออาชีพที่ทำ มีความซื่อสัตย์ ยึดมั่นในอุดมการณ์ที่ดีต่อชาติเป็นสำคัญ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอฝักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง สิทธิที่ประชาชนควรรู้หน้าที่ที่พึงมี ประชาชนก็จะให้ความร่วมมือและเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ทำให้เกิดการตื่นตัวทางการเมือง การเมืองเป็นเรื่องของทุกคน เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อการมีส่วนร่วมในการปกครองที่ยอมรับเสียงข้างมากและฟังความเห็นของเสียงส่วนน้อย ด้านการเลือกตั้ง ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนปฏิบัติตามกติกากฎการเลือกตั้งและไปใช้สิทธิเมื่อมีการเลือกตั้ง โดยการพิจารณาศึกษาผู้ที่ทำหน้าที่แทนตัวเอง ทั้งคุณสมบัติความรู้ความสามารถของตัวแทน ผลงานที่ผ่านมา ไปใช้สิทธิและร่วมกันตรวจสอบนักการเมืองชี้ให้เห็นข้อดีข้อเสียของการไปใช้สิทธิเลือกตั้งว่าสามารถแก้ปัญหาการคอร์รัปชันในภาพรวมได้ การดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย ฝึกให้ประชาชนเรียนรู้และยอมรับความคิดเห็นต่าง เคารพระเบียบของสังคม มีจิตสาธารณะ เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม ซื่อสัตย์สุจริต มีอุดมการณ์ที่ดีต่อประเทศชาติเป็นสำคัญ ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การสร้างค่านิยมการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย และการศึกษากลยุทธ์การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตาม ตรวจสอบ ผลการเลือกตั้ง และกิจกรรมอื่นๆ ทางการเมือง

เอกสารอ้างอิง

- กัญญาภัทร สอนสุตชา. (2560). ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพอำเภอลำภูพาน จังหวัดขอนแก่น. ใน สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง. มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชวิทยาลัย.
- ชไมพร เหล่าพงศ์เจริญ. (2551). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการครู: ศึกษากรณีโรงเรียน กันทรลักษณ์วิทยา จังหวัดศรีสะเกษ. ใน วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ฐิตินันท์ อุดมกิจมงคล. (2547). การพัฒนาประชาธิปไตยในสหภาพพม่า:โอกาส และอุปสรรค. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุศรา โพธิสุข. (2558). การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลช้างเผือก อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่.
- พิพัฒน์พงษ์ ตามสมัคร. (2553). ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย: ศึกษาเฉพาะกรณีนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา. ใน สารนิพนธ์ศาสตราศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง. มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชวิทยาลัย.
- วรพงษ์ อารีเอื้อ. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี: องค์การบริหารส่วนตำบลบึงนคร อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดร้อยเอ็ด. ใน สารนิพนธ์ศาสตราศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง. มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชวิทยาลัย.
- วัลยา คัดกล้า. (2556). การจัดทำแผนพัฒนาตามหลักประชาธิปไตยของเทศบาลเมืองกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม. ใน สารนิพนธ์ศาสตราศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง. มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชวิทยาลัย.
- สถิติประชากรอำเภอผักไห่. (2562). ข้อมูลประชากร อำเภอผักไห่ 2562. เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2562 จาก http://www.ayutthaya.go.th/16/pukhai/ph_population.html
- Taro Yamane. (1967). *Statistic: An Introductory Analysis*. New York: Harpen and Row.